

GÖLÜN LEYDİSİ
WALTER SCOTT

BEYOĞLU KİTABEVİ

46

GÖLÜN LEYDİSİ

WALTER SCOTT

Derleyen

Hasan Aksakal

Türkçesi

Ahmet Özer

Hasan Aksakal

Yayın Yönetmeni

Hikmet Akyüz

Editör

Hasan Aksakal

Son Okuma

Hikmet Akyüz

Grafik Tasarım

Mehmet Ali Varış

© Beyoğlu Kitabevi, 2025

ISBN 978-625-97036-5-7

1. Baskı: Kasım 2025

Kitabın tüm yayın hakları Beyoğlu Kitabevi'ne aittir.

Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz.

Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

BEYOĞLU KİTABEVİ

Akyüz Kitap Yayıncılık Nakliyat San. ve Tic. Ltd. Şti.

Çatmamescit Mah. Camadan Sokak No: 25/3

Beyoğlu / İstanbul

Tel. (507) 858 35 06

www.beyoglukitabevi.com

Sertifika No: 27977

Baskı

Uzunist Dijital Matbaa A. Ş.

Akçaburgaz Mah. 1584 Sok. No:21 Esenyurt / İstanbul

Tel. (0212) 945 48 42

Matbaa Sertifika No: 68922

Bu eser Veysel Aral'ın katkılarıyla yayınlanmıştır.

GÖLÜN LEYDİSİ

WALTER SCOTT

DERLEYEN
HASAN AKSAKAL

TÜRKÇESİ
AHMET ÖZER
HASAN AKSAKAL

WALTER SCOTT

Sir Walter Scott (1771–1832), İskoçya'nın ve modern edebiyatın en etkili yazarlarından biridir. Edinburgh'da doğan Scott, genç yaşta folklor, balad ve halk hikâyelerine duyduğu ilgiyi edebi hayatının merkezine taşıdı. Önce çevirileri ve şiirleriyle tanındı; *The Lay of the Last Minstrel* (1805) ve *Marmion* (1808) büyük başarı kazandı. 1810'da yayınlanan *The Lady of the Lake* (Gölün Leydisi), yalnızca edebi değil, kültürel bir olay oldu ve Scott'a Avrupa çapında ün kazandı.

1814'teki *Waverley* ile tarihsel roman türünü kuran Walter Scott, *Rob Roy*, *The Heart of Midlothian* ve *Ivanhoe* gibi eserleriyle on dokuzuncu yüzyılın en çok okunan yazarları arasına girdi. Tarihi epik bir bakışla canlandırırken, İskoçya'nın millî kimliğini romantik bir üslupla edebiyata taşıdı. Hayatı boyunca hem şair, hem romancı hem de editör olarak üretken bir isim olan Scott, Balzac'tan Tolstoy'a kadar pek çok büyük yazarı derinden etkiledi. Bugün hem Romantizmin hem de modern tarihsel romanın öncüsü kabul edilmektedir.

AHMET ÖZER

1983'te Bulgaristan'da doğdu, İstanbul Eyüp'te yetişti. İTÜ Mühendislik Fakültesinden mezun olduktan sonra Durham Üniversitesinde beşeri bilimlere yöneldi. Şiirle amatör olarak ilgilenmektedir.

HASAN AKSAKAL

1983'te İnebolu'da doğdu, İstanbul Eyüp'te yetişti. Romantizm üzerine kitap ve makale çalışmaları olan Aksakal, İstanbul S. Zaim Üniversitesinde siyasi düşünceler doçenti olarak görev yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Tarihsel Roman ve İskoç Milli Romantizminin Doğuşu:

Walter Scott Üzerine

Hasan Aksakal

7

Gölün Leydisi:

Walter Scott'un Şiirinde Romantik Form ve Ulusal Kimliğin Mitolojisi

Melanie Shapiro

17

Sir Walter Scott: "Kuzeyin Büyücüsü"

Allan Massie

21

GÖLÜN LEYDİSİ

Birinci Kanto

27

İkinci Kanto

57

Üçüncü Kanto

93

Dördüncü Kanto

123

Beşinci Kanto

157

Altıncı Kanto

193

TARİHSEL ROMAN VE İSKOÇ MİLLİ ROMANTİZMİNİN DOĞUŞU: WALTER SCOTT ÜZERİNE

HASAN AKSAKAL*

Bu yazıda, son yıllarda *Braveheart* ya da *Game of Thrones* gibi herkesçe bilinen yapımlar etrafında yükselen neo-Romantik ortaçağ merakının temel referansı olan Sir Walter Scott'tan bahsedeceğim. Walter Scott Aydınlanma filozoflarının iyi hiçbir şey bulamadığı ortaçağa eserleriyle yeniden itibar kazandıran yazarların başında gelir. Scott aynı zamanda tarihi ve geleneksel motifleri ustaca kullanarak, İskoç kültürünün tüm Avrupa'da tanınıp sevilmesinin de başlıca sebebi olmuş; şair ve yazarların millet ve vatan yaratma konusundaki gücünü çağının insanlarına tüm açıklığıyla göstermiştir.¹

* Siyasi düşünceler tarihi doçenti, İZÜ Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümü öğretim üyesi.

1. Katie Trumpener, Walter Scott'un edebiyatını "halk ozanı milliyetçiliği" diye eksik

İskoç edebiyatının belki de en önemli ismi olan Walter Scott 15 Ağustos 1771’de, Edinburgh’da, varlıklı bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Ailesinin her iki tarafı da İngiliz-İskoç tarihinin sınır hattında yer alan ve 1707’de Krallıkların birleşmesi ya da 1745’teki Jacobite İsyanı gibi pek çok önemli olayda çeşitli roller oynayan kişilerle doluydu. Çok küçük yaştaiken geçirdiği bir hastalık Walter Scott’un sakat kalmasına yol açtı. Kır havasının iyi geleceği inancıyla, ailesiyle beraber, Scott’un çocukluğunun önemli bir kısmı İskoçya kırsalında bir çiftlikte geçti. Bu sırada Scott, civardaki köylülerin şive ve geleneksel deyişlerinden, birbirleriyle paylaştıkları şiir ve ağıtlardan, masal ve efsanelerden yana duyduğu ne varsa, hepsini not tutmayı alışkanlık edindi. Henüz çocukken, bölgenin sözlü geleneğini, eski şarkı ve baladlarını bir araya getirmeyi ve İskoçlarla İngilizler arasındaki kadim mücadelenin hikâyelerini dinlemeyi çok seven bu amatör tarihçi ve folklorcü, zaman içinde bu birikimi şiirinin ve romanının başlıca malzemesine dönüştürdü.

Scott lisede Latince eğitimi aldı ve ardından ilgisini hukuk, tarih ve ahlâk felsefesine kaydırđı. Vergilius ve Horatius gibi isimlerden sonra, Shakespeare-sonrası edebiyatla ve Descartes-sonrası felsefeyle ilgilendi. 1791 tarihli makale boyutundaki ilk çalışması ise “Feodal Sistemin Kökenleri” başlığını taşıyordu.²

çevirebileceğimiz bir terimle; “bardic” milliyetçilikle açıklıyor. Bkz. *Bardic Nationalism: The Romantic Novel and the British Empire*, Princeton: Princeton University Press, 1997. Ayrıca Murray Pittock, *The Invention of Scotland*, Londra: Routledge, 1991, s. 73-98 arasındaki tartışma İskoçya’nın kültürel olarak var edilişiyile ilgili hayli geniş bir panorama sunar.

2. David Hewitt, “Scott, Sir Walter”, *Oxford Dictionary of National Biography*, <https://www.oxforddnb.com/view/10.1093/ref:odnb/9780198614128.001.0001/odnb-9780198614128-e-24928>, 2008 versiyonu, s. 3-7.

1792’de hukuk mezunu olarak Edinburgh Üniversitesi’nden diplomasını alıp aynı şehrin barosuna kaydoldu. Avukatlığı, belagat yeteneğinin de etkisiyle, Scott’u parlattı. Birkaç yıl sonra yakınlardaki bir kasabanın şerif yardımcısı, sonrasında da adli büro müdür yardımcısı olarak atandı. Ardından gelecek adım, hukuk bürokrasisinde biraz daha ilerlemek yerine, şairlik ve yazarlık oldu.

Walter Scott’un edebiyata merakı büyük ölçüde Alman Romantizminin önemli eserlerinin İngilizceye çevrilmeye başladığı döneme denk düşer. *Genç Werther’in Acıları*’nın 1779’dan 1807’ye dek yedi farklı çevirisinin yapıldığı bir dönemin genci olan Scott, 1796’da, August Bürger’in *Lenore* ve *Der wilde Jäger* adlı metinlerini çevirerek ilk yayınlarını yapmıştır. Ertesi yıl Goethe’den yaptığı *Der Erlkönig* (İng. *The Erl-King*) ve bir sonraki yıl da *Götz von Berlichingen* çevirisini yayıncısına göndermiştir.³ Bu eserlerle birlikte 18. yüzyılın İngiliz şiirinin şekilsel kurallarından özgürleştiğini sevinçle dile getiren Scott’un birçok telif eserinde olduğu gibi, bu çevirilerde de imzası yer almamıştır. Zira “Deli Kral” lakaplı Kral III. George’un sansür ve istibdadı, 1789’dan sonra, ama özellikle de 1800 yılı civarında gerçek bir anonim yazarlar furyası başlatmıştır.

Scott’un ilk şiir çalışmaları sınır illerinin halk şarkılarından yaptığı bir derlemeydi ve *The Minstrelsy of the Scottish Border* (1802-1803, 3 cilt) adlı bu eserin gördüğü küçük ilgi, genç avukatı cesaretlendirmeye yetti. Bir anlatı-şiir (narrative poem) olan *The Lay of the Last Minstrel* (1805), Scott’un şair olarak tanınmasını sağ-

3. Hewitt, agm s. 16.

ladı. 750 kopyalık ilk baskıyı 1500'lük ikinci, onu da 2000 kopyalık üçüncü baskı takip etti. Dördüncü baskı 2250 kopya yapıldı ve o da tükendi. Sonrasında 3000'lik baskılar hâlinde yayını devam eden bu eser, Scott'un yaşamının geri kalanında tam 21 baskı daha yapacaktı.

Scott çok mahir bir yalınlıkla bardları (halk ozanları) şövalyelerle, rahipleri mazlum halk yığınlarıyla bütünleştirebiliyordu. Bu yetenek, onu, sadece İskoçya'da değil, tüm Britanya'da popüler tarih anlayışının benimsenmesi bakımından çok kritik bir eşikte konumlandıracaktı. Henüz ilk uzun anlatı-şiiri olan *The Lay of the Last Minstrel*'in birinci kantosunun hemen başında büyük bir dramatizasyonla şöyle diyordu:

*The last of all the bards was he
Who sung of Border chivalry;
For, wellday! their date was fled
His tuneeful brethren all were dead...*⁴

Tüm eserin Kral Arthur hikâyelerine benzer bir atmosferde akıp gittiğini ve Scott'un *Last Minstrel*'den sonraki tüm eserlerinde de, 19. yüzyılın ilk çeyreğinin (Sanayi Devrimi çağının) insanının tarih merakını çok doğru yorumlayarak okurun romantik özlemlerini karşıladığını söyleyebiliriz. Scott okurlarını pastoral tasvirlerle, geçmişin asalet ve ahlâk kurallarıyla ve elbette peri masallarına mahsus denecek aşklarla süslenen bir tarihsel kurgu içinde eskinin İskoçya'sında gezintiye çıkarıyordu.⁵ Bununla beraber, Scott'un kültürel milliyetçiliğin ortaya çıkış evresinin tüm unsurlarını içeren bir üslu-

4. Sir Walter Scott, *Lay of the Last Minstrel, Introduction to Canto I*, Scottish Library Poetry, 2019.

5. Murray Pittcock, *Scottish and Irish Romanticism*, Oxford: Oxford University Press, 2008, s. 192-193'te Scott'un eserlerinde yer alan Kuzey tasvirlerindeki Pitoresk unsurları Ossiancılıkla ilişkilendirir.

bu vardı.⁶ Scott adeta okurlarına zamanda yolculuk yaptırarak ölü-
lerle dirileri birbirleriyle konuşturuyor; geçmişten geleceğe mesajlar
taşıyordu. Bu durum, şu birkaç dizeyle bile, bir İskoçluk ve İskoçya
bilincinin yaratımında hiç şüphesiz önemli rol oynamıştır.

*Breathes there the man with soul and dead,
Who never to himself that said,
This is my own, my native land?*⁷

Scott'un bir sonraki eseri olan *Marmion* (1808) sadece basıldığı yıl
8000 kopya sattı –o dönemde İngiltere, Galler, İrlanda ve İskoçya'nın
toplam nüfusu yaklaşık 11,5 milyondur ve okur-yazarlık bugünlere
kıyasla bir hayli düşüktü. Walter Scott'a asıl şöhretini kazandıran
ve Arthurvâri bir diğer hikâye olan *The Lady of the Lake* (1810) ise ya-
yınlandıktan sonraki altı ayda 20.000'den fazla sattı⁸ ve Walter Scott
“edebi bir fenomen”e dönüşmeye başladı. Okuru on dördüncü
yüzyılın başlarına götürerek benzer bir ticari başarı sağlayan *Lord
of the Isles* (1815) ve bir Vikingin Hristiyanlaşmasını anlattığı son
uzun anlatı-şiiri *Harold the Dauntless* (1817) ile aynı çizgiyi sürdürdü.
Aslına bakılırsa, tüm bu eserlerinin formülü aynıydı: Ortaçağcılık,
doğaüstücülük (supernaturalism), canlı manzara tasvirleri ve İskoç
destanlarının öğeleri; yani epik.⁹

6. Bu konuda detaylı bir analiz için bkz. Andrew Lincoln, *Walter Scott and Modernity*,
Edinburgh: Edinburgh University Press, 2007, s. 30-66.

7. Scott, *Lay of the Last Minstrel*, Canto VI (My Native Land).

8. Hewitt, agm s. 26.

9. Hubert Teyssandier, “Scott, Walter (1771-1832)”, *A Handbook to English Romanticism*
(içinde), der: Jean Raimond ve J. R. Watson, Londra: St. Martin's Press, Macmillan,
1992, s. 228.

Fakat Scott bu dönemde insanlar tarafından tanındığı kadar, insan da tanımaya başlamıştı. Scott, 1810'ların adeta ilk "rock star"ı olan Lord Byron'ın *Childe Harold's Pilgrimage* adlı eserini okuduktan sonra, şiir konusunda kendisini yetersiz hissetmeye başladı ve kademeli olarak şiirden uzaklaştı.¹⁰

Walter Scott'un bugün tanınıyor olmasının esas sebebi ise kaleme aldığı tarihsel romanlardır. 1814'te yayınlanan *Waverley*, Scott'a şiirlerine kıyasla daha da büyük bir ilgi, takdir ve ticari başarı getirdi. Dönemin sansür mekanizması nedeniyle, diğer pek çok kişi gibi, kendi eserlerini de anonim bir yazar olarak yayınlatan Scott'un bu eseri, İskoçların 1745'teki Jacobite İsyanını konu ediniyordu. İlginçtir; yazar adeta tanınmak istercesine, eserin künyesine "Aut Scotus aut Diabolus" mahlasını yazmıştı: yani "Scot ya da Şeytan."¹¹

Walter Scott'u gerçek bir *best-seller* yapan ve üç haftada tükenen *Waverley* ilerleyen yıllarda sekiz baskı daha yaptı. Sanki bütün Britanya halkları Sanayi Devriminin ve Napoléon Savaşlarının gölgesinde bir kenara çekilmiş, Walter Scott okuyor gibiydi... Ancak Scott'un eleştirmenlerce tespit edilen asıl başarısı, 1745 İsyanını bütün İskoç tarihinin en doğru yerine yerleştirerek, onu tarihsel bütünlük içinde konumlandırarak anlatıyor oluşuydu.

Takip eden yıllar Walter Scott'un altın çağı olacaktı. Yine anonim ama bu sefer "Waverley romanlarının yazarı" imzasıyla 1816'da *Old Mortality*, 1817'de *Rob Roy*, 1818'de *The Heart of Midlothian* ve 1820'de *Ivanhoe* adlı tarihsel romanlarını peş peşe yayınladı ve hepsiyle büyük başarılar elde etti. Bilhassa *Ivanhoe* ve *Rob Roy* birçok defa opera ve tiyatroya; hatta 20. yüzyılda birkaç defa da sinemaya uyarlandı. İnsanlar artık Scott okumanın etkisiyle kırsal

10. Mîna Urgan, *İngiliz Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: YKY, 11. baskı, 2018, s. 713.

11. Teyssandier, "Scott", agm, s. 232.

mekânlarda yolculuk yaparken bir yerlerden bir Robin Hood'un çıkmasını bekler olmuştı... Scott'un romanlarının ilk baskıları bile 10.000 kopyadan başlıyordu ve okuma bilen hemen herkesin evinde en az bir Walter Scott kitabı bulunuyordu. Bu ilgiyi gösterenler arasında Galler Prensi de vardı ve Prens'in duyduğu hayranlık vesilesiyle Scott'a "kraliyet şairi" olması teklif edildi; Scott bunu kabul etmedi, yine de 1818'de onurlandırılarak baron ilan edildi ve 1820'de de "Sir" unvanı verildi.¹²

Scott'un yazma şevki ve ritmi öyle yüksekti ki, ömrünün sonuna dek ortalama her dokuz ayda bir roman yayınladığı bu dönemde bir yandan dergilere makale ve kitap eleştirileri yetiştirirken, bir yandan piyesler ve tarih incelemeleri kaleme alıp, bir yandan da *Britannica Ansiklopedisi*'ne "Şövalyelik", "Drama", "Romans" gibi maddeleri yazarak katkı veriyordu. Walter Scott ayrıca Jonathan Swift gibi bazı büyük İngiliz edebiyatçıların kitaplarının editörlüğünü de üstlenmişti ve hakkında anlatılanlara bakılırsa, Scott, çağının en iyi editörlerinden biriydi...

Scott'un romanları çok büyük ölçüde geçmişin şanına, şövalyelerin yiğitliğine, sıradan insanların samimiyetine atıf yapıyor; İskoçya'nın özgür bir ülke olduğu zamanların ne denli güzel olduğunu işliyor; o zamanların şarkı ve şiirlerini, masal ve öykülerini 19. yüzyıla taşıyordu. Highland ve Lowland âdetlerinin farklılıklarını açıkça göstermesine rağmen İskoç kültürünün yekpâreliğini ve

12. 1822'de İngiliz kralının 1651'den o yana gerçekleştirdiği ilk İskoçya ziyaretini organize etme görevi Scott'a verildi ve o da ondan bekleneni yaptı: Tüm İskoç memurlara "kilt" adlı İskoç eteğini giydirerek Majestelerini karşıladı. Sonuç pek istendiği gibi olmadıysa da, İskoç kültürünün İngiliz kültüründen başlı başına farklı unsurlar içerdiği bu ziyaret vesilesiyle daha da netleşti. Hewitt, agm, s. 42.

benzersizliğini anlatan, ona tarihsel bir derinlik kazandıran Scott, bir yandan da mevcut İskoçya'nın İngilizlerle Birleşik bir Krallık olduğu gerçeğini reddetmemeye gayret ediyordu.¹³ Scott –Fransız Devrimini ve sonrasını yakından izleyen William Wordsworth, William Blake veya Lord Byron gibi diğer Britanyalı edebiyatçıları hatırladığımızda– fazlasıyla orta yolcuysa. Hatta pek çok bakımdan ahlâkçı ve muhafazakârdı.¹⁴ Eserleri, var ettiği okur kitlesini de muhafazakârlaştırıyor; onlara bir “mâzi cenneti” sunuyordu. Eserlerinin işlediği temalar ve geçmiş güzellemesi, kendine konu edindiği tarihi ve coğrafyayı muhafazakâr tonlarla romantikleştirmekte ve muhayyel bir İskoç milletini şekillendirip birbirine kenetleyerek “hayali bir cemaat” yaratmaktaydı. Nihayet, ömrünün son dönemindeki Whig (Liberal Parti) politikalarına dönük sert eleştirileri ve 1832 Reform Yasasına karşı tepkisi, Scott'un politik konumunu teyit etmektedir.

Geçmişe duyduğu hayranlık, feodalizm olumlaması ve yücelik hissi veren İskoç dağlarının manzaralarının tasviri, Scott'un elinde, İskoç milli Romantizminin temel malzemesini oluşturuyordu. Elbette İskoçya'yı, 18. yüzyılın sonlarına doğru uyanan milli canlanmanın etkisiyle, Romantik imgelemen sevimli gezinti yerine dönüştüren Macpherson ve Burns'dü; “ama onun kullanışlı düşsel yol rehberini yazan, söylencelerinin haritalarını çizen Scott'tu.”¹⁵

Ancak Scott, bir kez daha diğer Romantiklerin aksine, yazdıklarında ne sembolik bir dil kullanıyor ne de kozmik bir vizyondan bahsediyordu. Düşsel (visionary) olmaktan ziyade görsel

13. Britanyalı olup da İngiliz olmayan üç önemli entelektüelin milli kimlik ve romantik milliyetçilikle ilişkili tavırlarına ilişkin bkz. Yoon Sun Lee, *Nationalism and Irony: Burke, Scott, Carlyle*, Oxford: Oxford University Press, 2004.

14. Lincoln, *Walter Scott and Modernity*, s. 4-8.

15. Antal Szerb, *Dünya Yazın Tarihi*, çev. Vural Yıldırım, Ankara: Dost Kitabevi, 2008, s. 439.

(visual) güce sahip bir yazardı; doğaüstücülüğe yaklaşımı esasen tarihi konu ve mekânlara dair birtakım rivayet ve efsanelerden söz etmekle sınırlıydı ve görünür-bilinir olanın ötesine geçmek gibi bir niyete de pek sahip değildi.¹⁶ Tarihe ilişkin ele aldığı her konuda, mit ve lejandların perspektifinden değil de, adeta bir nevi bir kültür antropoloğu yahut bir etnolog gibi, elindeki materyal, sözlü kültür ve arşivdeki belgeler üzerinden bakmayı seviyordu –ki bu da hiç Romantiklerin tarzı değildi! Buna rağmen Sir Walter Scott, yarattığı formla, tarihsel romanla, 19. yüzyıl Batı edebiyatı üzerinde büyük bir etki yarattı ve kendisinden sonraki nesillere mensup Balzac, Hugo, Dickens, Stevenson, Alexandre Dumas Fils ve Tolstoy gibi pek çok büyük ismin hayranlığını kazandı. Scott ayrıca edebiyat sayesinde büyük paralar kazandı. 1826 ekonomik krizinde iflas ettiyse de, 1829-1832 arasında kendi kitaplarını edite edip 48 cilt hâlinde yeniden piyasaya sürerek ayda 30.000 kopyalık bir satış başarısı yakaladı ve hem temize çıkıp hem de o çok sevdiği Abbotsford’daki görkemli malikhanesini muhafaza ederek, 21 Eylül 1832’de, huzur içinde öldü.

20. yüzyılda, György Lukács’ın yazdığı *Tarihsel Roman* gibi¹⁷ önemli birkaç eserde incelenmesinin dışında, dünya edebiyatı ölçeğinde pek fazla dikkate alınmayan, hatta usulca geri plana itilen¹⁸ Walter Scott’un eserleri, kültürel bir kıpırdanmayla hemen gün yüzüne çıkabilen romantik milliyetçi metinlerin ilk örneği olması ve mil-

16. Teyssandier, “Scott”, agm, s. 230.

17. György Lukács, *Tarihsel Roman*, çev. İsmail Doğan, Ankara: Epos Yayınları, 2010, s. 35-76.

18. D. D. Daven, “Introduction”, *Modern Judgements: Walter Scott*, Londra: Macmillan, 1968, s. 11-23’te Scott’un ölümünün yüzüncü yılından itibaren giderek sertleşen ve Scott’u değersizleştiren bir literatürün ortaya çıktığını takip etmek mümkün.

li edebiyatta etno-sembolist ögelerin kullanımı bakımından son derece önemlidir.¹⁹ Yalnızca iki eserinin çevrildiği²⁰ Türkiye’de de tarihsel romanlarıyla sadece Nâmık Kemal’in değil, mesela Nihal Atsız’ın ve Mustafa Necati Sepetçioğlu’nun metinlerine yahut Yeşilçam Sinemasının –özellikle de Cüneyt Arkın’ın oynadığı *Kara Murad*, *Battal Gazi* serileri gibi– ortaçağ kahramanlık hikâyelerindeki romantik milliyetçiliğe dikkatle bakıldığında, Scottvârî temaların ve unsurların ziyadesiyle kullanıldığı görülecektir.

19. Pittock, *Scottish and Irish Romanticism*; özellikle bkz. “Scott and the European Nationalities Question” başlıklı bölüm, s. 187-210.

20. Walter Scott’un Türkçeye çevrilmiş iki eseri var: Her ikisi de kısaltılmış edisyon. Biri Scott’un ortaçağ şövalye romanlarının belki de en bilineni, *Ivanhoe* (May Yayınları), bu eser *Korkusuz Kahraman Ivanhoe*, *Yağız Atlı Şövalye*, *Ivanhoe I* diye de yayınlandı (bkz. Cem Yayınevi, Morpa ve Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları); diğeri *The Talisman*’dan kırpılmış bir kesit, *Selahaddin Eyyubi ve Arslan Yürekli Richard* (Ötüken Neşriyat. Bu kitap da *Selahaddin-i Eyyubi ve Arslan Yürekli Rışar* adıyla daha önce Timaş Yayınları’nca yayınlanmıştı, şimdilerde *Tılsım* adıyla bu metnin yine bir kesiti dolaşımda). Her iki romanın da başlıca karakteri şövalye ruhlu yaşamına hayranlık duyduğu I. Richard’dır. *Ivanhoe*’da Robin Hood ve Richard’ın yaşadığı zamanların İngiltere’sinin feodal düzeni içinde yaşanan hayatı, şeref kültürünü, aşkın en saf hâlini ve elbette şatolar, kaleler, kılıçlar etrafında yaşayan soyluları görür; onların dünyasında panoramik bir gezintiye çıkarız. Ortaçağ burada tüm yönleriyle estetize edilmiştir. Diğer eserinde Scott’un Britanya coğrafyasından uzaklara açılıp III. Haçlı Seferi döneminin Kudüs’üne uzandığını görmek ilginçtir.